

Leren in de kenniswerkplaats in het project 'Ruimte voor water'

Een plek om die dingen
uit te zoeken die er toe doen

Aanleiding

De Veenkoloniën, de regio in Oost-Groningen en Zuidoost-Drenthe, kende tot in de jaren zeventig en tachtig veel economische bedrijvigheid zoals zetmeelverwerking, scheepsbouw en productie van strokarton. Afnemende werkgelegenheid in deze takken heeft gezorgd voor toenemende werkloosheid. Om de sociaaleconomische problematiek in de regio aan te pakken is in 2003 de Agenda voor de Veenkoloniën opgesteld.

Dit samenwerkingsverband van negen Drentse en Groningse gemeenten, twee waterschappen en twee provincies heeft geleid tot diverse ontwikkelingsprojecten. Het project 'Ruimte voor water' is een van die projecten. In dit project wordt gestreefd naar een robuust watersysteem, waarbij de regio meer zelfvoorzienend wordt. Zo moet de regio in droge perioden minder afhankelijk worden van gebiedsvreemd water (IJsselmeer) en moet er daarnaast voldoende ruimte voor wateropvang zijn in perioden met extreme neerslag.

Bij de uitvoering van dit project 'Ruimte voor water' werken onderzoek, onderwijs, overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties samen in de Kenniswerkplaats Veenkoloniën. Deze is gevestigd in het waterschapsgebouw van Waterschap Hunze en Aa's in Veendam.

Doel

Studenten stellen in samenwerking met onderzoekers, ondernemers en lokale overheden een strategisch plan op voor de ontwikkeling van het gehele gebied (Groningse en Drentse Veenkoloniën). Water is hierin de blauwe motor voor innovatieve klimaatgerichte gebiedsontwikkeling. Het project moet leiden tot vervlechting van ruimtelijk- en waterbeleid voor de regio.

Aanpak

Groepen studenten van Hogeschool Van Hall Larenstein en Hanzehogeschool en mbo-leerlingen van AOC Terra inventariseerden de bestaande situatie in enkele deelgebieden en maakten aanzetten voor analyse en visievorming. De waterschappen Hunze en Aa's en Velt en Vecht waren daarbij hun opdrachtgever. Daarnaast voerden studenten van Wageningen UR onder begeleiding van onderzoekers analyses uit voor een klimaatbestendige inrichting van het stroomgebied. Ze maakten gebruik van de inventarisaties van de andere studentengroepen. Resultaten waren ontwerpen voor waterbergingsgebieden, een analyse van het effect van die gebieden en manieren om waterberging in te passen in de bedrijfsvoering op akkerbouwbedrijven.

Onderzoekers van Alterra maakten aanvullende berekeningen voor het bepalen van de hoeveelheid ruimte die nodig is om de Veenkoloniën zelfvoorzienend te maken voor zoetwater, ook bij klimaatverandering.

Leren in de kenniswerkplaats in het project 'Ruimte voor water'

Een plek om die dingen
uit te zoeken die er toe doen

Aan het woord

Bert Poelman, *student*

***“We hebben verder
gekeken dan onze strikte
opdracht”***

“Samenwerken in een Kenniswerkplaats is stimulerend”, aldus Bert Poelman. “Je hebt direct contact met betrokkenen en zit midden in de omgeving waar het speelt.” Poelman voerde als deeltijdstudent Milieukunde aan Hogeschool Van Hall Larenstein Leeuwarden met twee medestudenten een inventarisatie uit van de huidige waterbergingscapaciteit in een agrarisch landbouwgebied. “We hebben wel wat verder gekeken dan onze strikte opdracht”, vervolgt hij. “Zo hebben we ook gekeken naar gewasbeschermingsmiddelen. We vonden onkruidbestrijdingsmiddelen die gebiedseigen waren, maar ook die van buiten het onderzoeksgebied aangevoerd werden. Het zegt iets over de kwaliteit van het water. We hebben dat dan ook meegenomen in ons onderzoeksrapport.”

Aan het woord

Gerrie Koopman, *docent*

***“Door samenwerking in een kenniswerkplaats
haal je meer naar boven”***

“Ruimte voor water is een mooi voorbeeld van samen leren in de kenniswerkplaats”, zegt Gerrie Koopman. Hij begeleidt studenten als docent bodemkunde en coördineert studentenprojecten in de werkplaats. “Door studenten te laten samenwerken met in dit geval waterschappen, lokale overheden, ondernemers en bewoners haal je meer naar boven. Het levert soms verrassende inzichten op. Mbo’ers met een praktische insteek en hbo’ers die meer conceptmatig denken kunnen soms veel van elkaar leren.”

Aan het woord

Cees Kwakernaak, onderzoeker

“Een kenniswerkplaats is een heel actieve omgeving om die dingen uit te zoeken die er toe doen”

“Door samen te werken in een kenniswerkplaats, maakt elk project deel uit van een groter geheel,” vindt fysisch geograaf Cees Kwakernaak bij Alterra. Als onderzoeker begeleidt hij Wageningse studenten bij analyses in het project. “De verschillende deelprojecten, met steeds andere insteken, dragen bij aan een robuuste klimaatbestendige inrichting van het waterbergend systeem. Uit de projecten komen nieuwe ideeën voort, zoals ideeën over de inrichting van waterretentiegebieden, gebieden bedoeld voor wateropvang. Een kenniswerkplaats is een heel actieve omgeving om die dingen uit te zoeken die er toe doen.”

Aan het woord

Wilfried Heijnen, waterschap

“Het levert nieuwe inzichten op”

“Samenwerking met studenten levert soms onverwachte resultaten op,” zegt Wilfried Heijnen. Hij is beleidsmedewerker planvorming Veenkoloniën bij Waterschap Hunze en Aa's en fungeert als opdrachtgever voor de verschillende deelprojecten. “Studenten die een inventarisatie maakten van de historische en huidige situatie, lieten zien dat er nog relatief ongeschonden ontwateringskanalen zijn die je zo weer kunt gebruiken. Samenwerking met onderwijs levert niet alleen nieuwe inzichten op, het is ook belangrijk omdat we waarde hechten aan een bottom-up benadering. Studenten kunnen daarin een belangrijke rol spelen. Ze pakken bovendien onderdelen op waar een professioneel bureau minder tijd aan zou kunnen besteden.”

Ruimte voor Water is een project van de Agenda voor de Veenkoloniën en wordt uitgevoerd in de Kenniswerkplaats Veenkoloniën. De Kenniswerkplaats Veenkoloniën komt voort uit Rigo- en Kigo-projecten van het programma Regionale Transitie van de Groene Kennis Coöperatie. De Kenniswerkplaats wordt mede mogelijk gemaakt door financiering van het ministerie van LNV (nu EL&I).

Deelnemende onderwijsinstellingen Van Hall Larenstein (Leadpartner), Wageningen UR (University & Research centre), AOC Terra, Rijksuniversiteit Groningen, Hanzehogeschool, Stenden hogeschool en Alfa-college

Overige partners

Gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Emmen, Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Vlagtwedde, Provincies Drenthe en Groningen; Waterschappen Hunze en Aa's, Velt en Vecht; Projectbureau Agenda voor de Veenkoloniën

Subsidie

Naast Rigo 2004 en 2007 BO-NLP

Projectperiode

2009-2011

Contact

Rosalie Rooze
rosalie.rooze@kenniswerkplaatswesterkwartier.nl
Gerrie Koopman
gerrie.koopman@wur.nl

Meer informatie

www.kenniswerkplaats.eu
www.veenkolonien.nl
www.groenkennisnet.nl > Projecten > Regionale Transitie > Programma Regionale Transitie - Uitvoeringsplan 2007

Publicaties

De werkplaats Veenkoloniën, publicatie van Programmabureau Agenda voor de Veenkoloniën, ISBN 978 90 807640 6 4